

Maria Górską¹
Małgorzata Warachim²

DLACZEGO SYSTEMY ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ SĄ WAŻNE?

Konspekt lekcji dla trzeciej klasy
gimnazjum³

Jakość, rozumiana najprościej jako przydatność produktu do użytkowania i zgodność z wymaganiami, zajmuje wysoką pozycję we współczesnym świecie. Systemy zarządzania jakością jako wzajemnie powiązane i oddziałujące ze sobą elementy polityki i osiągania celów służących do nadzorowania firmy w zakresie jakości, są nieodzowne w każdym szanującym się przedsiębiorstwie.

Dlatego też zapoznanie młodzieży z tymi problemami uznano za ważne. Coraz częściej młodzi ludzie spotykają się z certyfikatami, normami czy magicznym ISO. Powinni zdawać sobie sprawę, że dla osiągnięcia sukcesu w kierowaniu firmą należy zarządzać nią w sposób jasny i systematyczny, a także zgody z ogólnoswiatowymi normami. Pomyślne zastosowanie m.in. 8 zasad zarządzania jakością powinno przynieść przedsiębiorstwu wzrost stabilności i prestiżu firmy, a przede wszystkim zysków finansowych i satysfakcji konsumenta.

Niejednokrotnie w anonsach prasowych znajdują się ogłoszenia z propozycjami pracy na stanowisku *Specjalisty ds. zapewnienia jakości*. Młodzież powinna zdawać sobie sprawę, kim jest taki specjalista i czym się zajmuje. Ponadto jako klienci wielokrotnie spotykają się z produktami, które nie spełniają norm jakości i powinni wiedzieć, jak się przed takimi praktykami bronić. Niniejszy konspekt zajęć ma pomóc uczniom zapoznać się z tymi zagadnieniami.

KONSPEKT ZAJĘĆ

CZAS: 2 x 45 minut – lekcje łączone;

KLASA: 3 gimnazjum;

CELE:

- Opanowanie podstaw pojęć, terminologii i zakresu wymagań systemów zarządzania jakością.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Uczeń zapozna się z pojęciami dotyczącymi systemów zarządzania jakością (m.in. osiem zasad zarządzania jakością, podejście procesowe).
2. Uczeń uzmysłowi sobie konieczność wprowadzania i stosowania systemów zarządzania jakością.
3. Uczeń zapozna się z wymaganiami stawianymi pracodawcy i pracownikom wynikającymi z systemów zarządzania jakością.

¹ Gimnazjum Nr 18 we Wrocławiu.

² Gimnazjum Nr 8 we Wrocławiu.

³ Praca powstała w ramach zajęć *Przygotowanie do pracy...* na studiach podyplomowych „Szkolny doradca zawodowy” realizowanych przez Centrum Edukacji Nauczycielskiej Uniwersytetu Wrocławskiego).

4. Uczeń uświadomi sobie znaczenie zaangażowania i odpowiedzialności ludzi (kierownictwa i pracowników) na jakość wyrobu i satysfakcję klienta.
5. Uczeń uświadomi sobie wpływ wymagań klienta na jakość i bezpieczeństwo produktów będących na rynku.
6. Uczeń zapozna się z zapotrzebowaniem rynku na pracowników przygotowanych do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania jakością.

METODY I FORMY PRACY:

- miniwykład, rozmowa nauczająca,
- burza mózgów, praca indywidualna i w grupach,
- elementy dyskusji,

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

1. Wypisy z norm:
  - PN – EN ISO 9000:2001 (idt. ISO 9000:2000), Systemy zarządzania jakością. Podstawy i terminologia.
  - PN – EN ISO 9001:2001 (idt. ISO 9001:2000), Systemy zarządzania jakością. Wymagania.
  - ISO 9004:2000 Systemy zarządzania jakością. Wytyczne doskonalenia funkcjonowania.
8 zasad zarządzania jakością – foliogramy/ksero;
procesowe podejście do systemu zarządzania jakością – schemat – foliogramy/ksero.
2. Rzutnik,
3. Papier, kolorowe flamastry,
4. M. Wiśniewska, *Normy z serii ISO 9000:2000. Podstawy (...)* – materiały dla nauczyciela prowadzącego.

TOK LEKCJI:

TREŚĆ MERYTORYCZNA	CZYNNOŚCI DYDAKTYCZNO – METODYCZNE
I. Ogniwo organizacyjne	Przywitanie. Sprawdzenie obecności.
II. Nawiązanie <ul style="list-style-type: none"> • Dlaczego potrzebne są ludziom regulaminy i zasady postępowania? • Co to są normy? (np. zachowania, postępowania itp.) • Czy znasz jakieś normy? 	Pytania do klasy.
III. Ogniwo zasadnicze <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Normy regulujące systemy zarządzania.</u> <ol style="list-style-type: none"> a. System zarządzania jakością 	Omówienie, podanie przykładów. PN-EN ISO 9000:2001 (idt. ISO 9000:2000), Systemy zarządzania jakością. Podstawy i terminologia. PN-EN ISO 9001:2001 (idt. ISO 9001:2000), Systemy zarządzania jakością. Wymagania.

<p>b. System zarządzania środowiskiem</p> <p>c. System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy</p>	<p>PN-EN ISO 14001:1998 (id. ISO 14001:1996), Systemy zarządzania środowiskowego. Specyfikacja i wytyczne stosowania.</p> <p>PN-N-18001:1999, Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wymagania.</p>
<p>2. <u>Czym jest jakość?</u></p> <p>a. Różne definicje jakości,</p> <p>b. Czy jakość produktu jest ważna?</p> <p>c. Czy jakość się opłaca?</p> <p>3. <u>Omówienie i podsumowanie pracy w grupach.</u></p> <p>4. <u>8 zasad zarządzania jakością wg norm ISO 9000, ISO 9001 i ISO 9004.</u></p> <p>a. Orientacja na klienta.</p> <p>b. Przywództwo.</p> <p>c. Zaangażowanie ludzi.</p> <p>d. Podejście procesowe.</p> <p>e. Systemowe podejście do zarządzania.</p> <p>f. Ciągłe doskonalenie.</p> <p>g. Podejmowanie decyzji na podstawie faktów.</p> <p>h. Wzajemne korzystne powiązania z dostawcami.</p>	<p>Pytanie do klasy.</p> <p>Podanie różnych definicji jakości. <u>Załącznik 1</u></p> <p>Praca w grupach. Podział klasy na 4 grupy. Pierwsza grupa to klienci - podaje argumenty na „TAK” i na „NIE” zastanawiając się czy jakość produktu jest ważna. Druga grupa to pracodawcy, w podobny sposób rozważa problem. Dwie pozostałe grupy zastanawiają się czy jakość się opłaca i postępują analogicznie jak grupa pierwsza i druga. <u>Załącznik 2a i 2b</u></p> <p>Prezentacja grup. Wzmianka dotycząca przepisów o ochronie praw klienta. Ustawa z 2 marca o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt (...) [w:] Dz.U. nr 22 poz. 271.</p> <p>Omówienie, podanie przykładów. <u>Załącznik 3</u></p>

<p>5. <u>Procesowe podejście do systemu zarządzania jakością – schemat.</u></p> <ol style="list-style-type: none"> a. Wymagania klienta dotyczące określonego produktu, b. Satysfakcja klienta z określonego produktu. <p>6. <u>Analiza modelu systemu zarządzania jakością.</u></p> <ol style="list-style-type: none"> a. Zagrożenia dla klienta wynikające z użytkowania określonego produktu, b. Działania korygujące podjęte przez pracodawcę. 	<p>Omówienie schematu opartego na normie ISO 9001:2000 i ISO 9000:2000.</p> <p><u>Załącznik 4</u></p> <p>Praca indywidualna uczniów. Na podstawie wybranego przez siebie artykułu określają wymagania i oczekiwania w stosunku do tego produktu.</p> <p>Praca w grupach. Podział klasy na 4 grupy. Każda grupa uzupełnia tabelę w odniesieniu do wybranego przez siebie produktu np. zabawki, obuwia sportowego, roweru, kosmetyku itp.</p> <p><u>Załącznik 5</u></p>
<p>IV. Rekapitulacja pierwotna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czy przedsiębiorstwo powinno dbać o jakość wyrobu będącego na rynku? • Jakie są korzyści z wprowadzenia systemu zarządzania jakością? • Jakie straty ponosi klient, gdy zakupi produkt złej jakości? 	<p>Próba dyskusji.</p>
<p>V. Zadanie domowe</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wyszukaj w ogłoszeniach prasowych informacji o zapotrzebowaniu firm na <i>Specjalistów ds. jakości.</i> 	

Załącznik 1
Współczesne definicje JAKOŚCI:

- wg ISO 8402 – (obecnie zastąpiona przez ISO 9000 : 2000)
zespół właściwości i charakterystyk liczbowych produktu lub usługi,
które wpływają na ich zdolność do zaspokojenia potrzeb
- wg ISO 9000 : 2000
stopień w jakim zbiór inherentnych (faktycznie przynależnych, a nie
przypisanych do obiektu) właściwości spełnia wymagania
- wg J.M. Jurana –
Przydatność do użytkowania (fitness for use)
- wg E.W.Deminga –
przewidywany stopień jednorodności i niezawodności przy możliwie ni-
skich kosztach i dopasowaniu do wymagań rynku (a predictable degree
of uniformity and dependability at low cost and suited to the market)
- wg A.V.Feigenbauma –
zbiorcza charakterystyka produktu i serwisu z uwzględnieniem marke-
tingu, projektu, wykonania i utrzymania, która powoduje, że dany pro-
dukt i serwis spełniają oczekiwania użytkownika
- wg Crosby'ego –
zgodność z wymaganiami (conformance to requirements)
- wg Taguchi'ego –
strata, jaką powoduje wyrób po jego dostarczeniu ....

$$\text{Jakość} = \frac{\text{Rzeczywistość}}{\text{Oczekiwania}}$$

Załącznik 2a
CZY JAKOŚĆ PRODUKTU JEST WAŻNA?
GRUPA KLIENTÓW/PRODUCENTÓW

TAK – JAKOŚĆ PRODUKTU JEST WAŻNA	NIE – JAKOŚĆ PRODUKTU NIE JEST TAK WAŻNA

Załącznik 2b
CZY JAKOŚĆ PRODUKTU SIĘ OPLACA?
GRUPA KLIENTÓW/PRODUCENTÓW

TAK – JAKOŚĆ PRODUKTU SIĘ OPLACA	NIE –JAKOŚĆ PRODUKTU SIĘ NIE OPLACA

ZAŁĄCZNIK 3
STOSOWANIE 8 ZASAD ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ
Za: ISO 9000, ISO 9001, ISO 9004

Dla osiągnięcia sukcesu w kierowaniu i działaniu organizacji należy zarządzać nią w sposób systematyczny i jasny. Wytyczne dla kierownictwa, przedstawione w normach ISO 9000, ISO 9001 i ISO 9004, oparto na ośmiu zasadach zarządzania jakością. Zasady te opracowano na użytek najwyższego kierownictwa, aby mogły być wykorzystane do uzyskania poprawy funkcjonowania organizacji.

1. Orientacja na klienta

„Organizacje są zależne od swoich klientów i dlatego zaleca się, aby rozumiały obecne i przyszłe potrzeby klienta, aby spełniały wymagania klienta oraz podejmowały starania, aby wykraczać ponad jego oczekiwania.”

2. Przywództwo

„Przywódcy ustalają jedność celu i kierunku działania organizacji. Zaleca się, aby tworzyli oni i utrzymywali środowisko wewnętrzne, w którym ludzie mogą w pełni zaangażować się w osiąganie celów organizacji.”

3. Zaangażowanie ludzi

„Ludzie na wszystkich szczeblach są istotą organizacji i ich całkowite zaangażowanie pozwala na wykorzystanie ich możliwości dla dobra organizacji.”

4. Podejście procesowe

„Pożądany wynik osiąga się z większą efektywnością wówczas, gdy działania i związane z nim zasoby są zarządzane jako proces”

5. Systemowe podejście do zarządzania

„Zidentyfikowanie, zrozumienie i zarządzanie wzajemnie powiązаныmi procesami jako systemem przyczynia się do zwiększenia skuteczności i efektywności w osiąganiu celów.”

6. Ciągłe doskonalenie

„Zaleca się, aby ciągłe doskonalenie funkcjonowania całej organizacji stanowiło stały cel organizacji.”

7. Podejmowanie decyzji na podstawie faktów

„Skuteczne decyzje opierają się na analizie danych i informacji.”

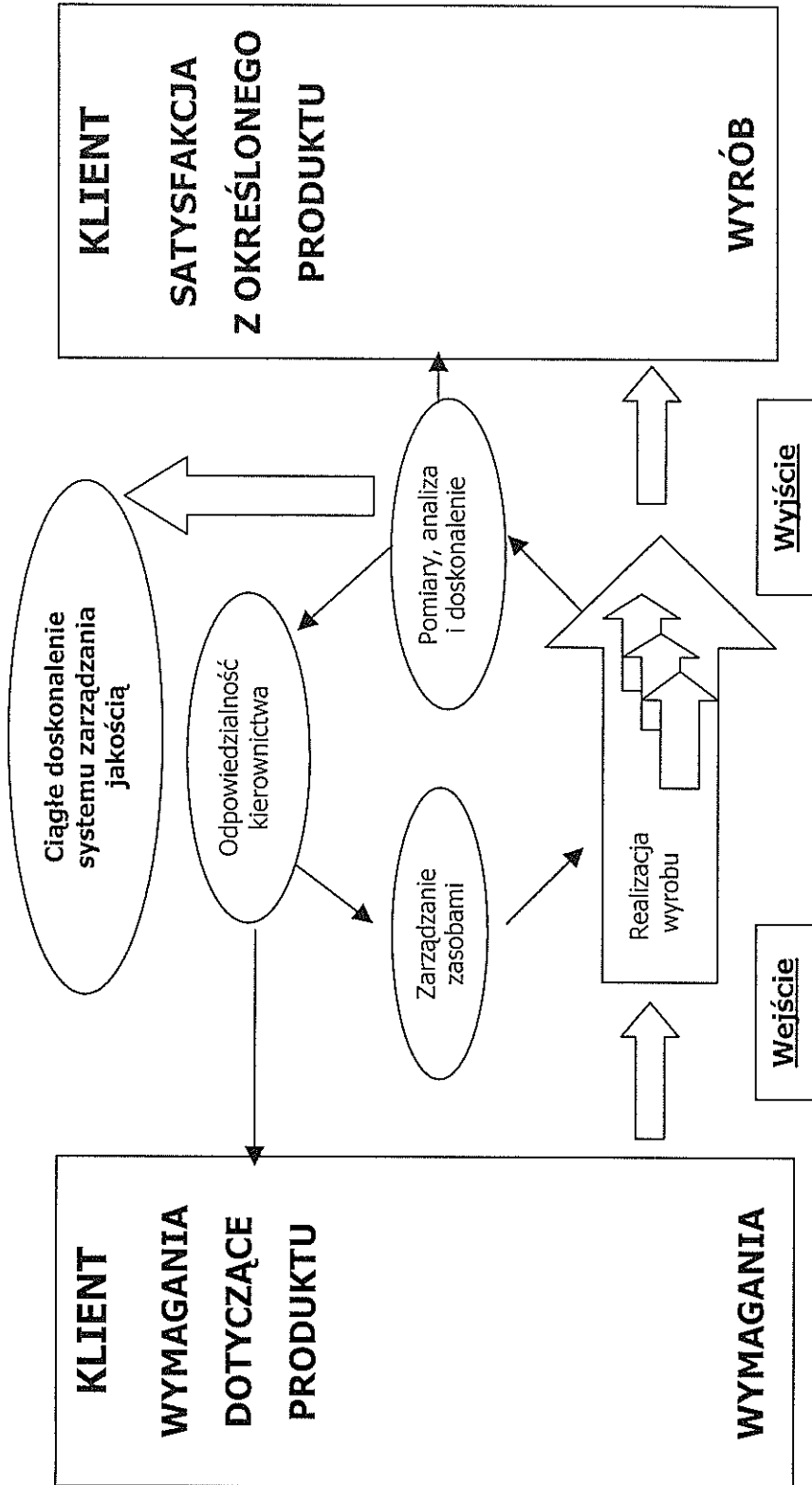
8. Wzajemnie korzystne powiązania z dostawcami

„Organizacja i jej dostawcy są od siebie zależni, a wzajemne korzystne powiązania zwiększają zdolność obu stron do tworzenia wartości”

Pomyślne zastosowanie przez organizację ww. ośmiu zasad zarządzania przyniesie stronom zainteresowanym takie korzyści, jak wzrost zysków finansowych, tworzenie wartości i wzrost stabilności.

ZAŁĄCZNIK 4

Procesowe podejście do systemu zarządzania jakością – schemat wg normy ISO 9001: 2000 i ISO 9000: 2000

Załącznik 5
BADANIE PRODUKTU POD KĄTEM ZAGROŻEŃ I DZIAŁAŃ ZAPOBIEGAWCZYCH

CHARAKTERYSTYKA OKREŚLONEGO PRODUKTU	POTENCJALNE ZAGROŻENIE DLA KLIENTA, ELEMENTY NIEBEZPIECZNE, ŁATWO PSUJĄCE SIĘ	DZIAŁANIA ZAPOBIEGAWCZE PODJĘTE PRZEZ PRODUCENTA